

Täysistunto

Torstai 17.3.2016 klo 15.59—17.46

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä sekä tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 116/2015 vp

Lakialoite LA 23/2015 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 3/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Arvoisat edustajat, jos poistutte salista sen verran fiksusti, että ei häiritä puhujaa. Nyt on puheenvuoro edustaja Tuppuraisella.

Keskustelu

17.01 **Tytti Tuppurainen sd:** Kiitos, arvoisa puhemies! — Hallituksen esitys laiksi verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä panee täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämisestä. Esityksellä edistettäisiin digitaalisten palveluiden ja toimintojen kehittymistä alentamalla erityisesti nopeiden viestintäverkkojen ja niiden toiminnan edellytyksenä olevien luotettavien sähköverkkojen rakentamiskustannuksia. Esitys on paitsi sellaisenaan kannattava myöskin hyvä osoitus siitä, millä tavoin yhteinen eurooppalainen sääädöstyö tukee ja kehittää meidän kansallista lainsäädäntöämme.

Puhe tietoyhteiskunnan kehittämisestä ja siihen liittyen tarpeellisesta digiloikasta on kovin usein irrallaan talouden ja yhteiskunnan tosiasioista. Maalaillemalla taivaanrantaan kuvia, joissa tietotekniikka ja tietotekniset sovellukset muuttavat talouden perusasiat työstä ja tekemisestä vapaaksi utopiaksi, saa hyvin blogeja ja yliökirjoituksia. Sekoittamalla niihin konsulttien ammattikieltä ja tulevaisuudentutkimuksen iskulauseita kertomukset saa kuulostamaan vastaansanomattomilta. On erinomaista, että voimme kerrankin perehtyä tulevaisuuden tekemisen todelliseen perustaan.

Verkkoinfrastruktuurin tehokkaaseen yhteiskäyttöön pääseminen edistää juuri sitä tietoyhteiskunnan perustaa, jota tarvitaan tulevaisuuden kasvulle. Tulevaisuuden kasvu rakentuu tiedolle. Tulevaisuuden työtä voidaan tehostaa monien työtehtävien ja työvaiheiden digitalisoinnilla. Tämä kaikki vaatii kuitenkin sitä, että tiedonkululla on toimivat väylät, että digitaalisilla palveluilla on markkinapaikat. Siitä tässä on kysymys.

Arvoisa puhemies! Nopeat sähköiset viestintäverkot ovat kansallinen kysymys. Ne ovat kuitenkin myös alueellinen kysymys. (Puhemies koputtaa) Pidän tarpeellisena, että panos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2016 vp

tetaan erityisesti siihen, että koko Suomi — myös Itä- ja Pohjois-Suomi — on samassa asemassa tietoverkkojen saavutettavuuden suhteen.

17.04 Ari Jalonen ps: Arvoisa puhemies! Tämä on tosiaan hyvin yksinkertaisesti mietinnöstä luettavissa, mitä tämä pitää sisällään. Lyhyesti suomennettuna: kyse on siitä, että samaan aikaan, kun ollaan sähköverkkoa vetämässä maan alle suojaan myrskytuhoilta, vedettäisiin myös valokuitua, jolloin päästään tosiaan vauhdilla tähän tietoliikenteen kehittämiseen ja kasvattamiseen kiinni.

17.04 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Jalonen jo oikeastaan tuossa omassa puheenvuorossaan kertoi lyhyesti, mistä asiassa on todellakin kyse. Verkkoinfran rakentaminen yhteisrakentamisena on todella kannatettava asia. Silloin saadaan myöskin kustannuksia useammalta osapuolelta vähennettyä, ja oikeastaan valiokunnan mietinnöstä käy hyvin esille, että se on nimenomaan edellytyksenä, että ne kustannukset, mitä tulee, eivät tule millekään osapuolelle kohtuuttomiksi vaan kustannusten jako pystytään myöskin katsomaan asiallisesti.

Toinen asia, minkä haluan nostaa esille: on tärkeää, että meillä on jatkossa myöskin keskitetty tietopiste, mistä saa tietoa siitä, missä nämä tietoyhteiskuntaverkot kulkevat — että siitä on kaikille se tieto ja on myöskin turvattu se tietoverkko, mikä on.

17.05 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Vakaista sähköverkoista on puhuttu paljon. Itse asiassa tässäkin salissa aikanaan käytiin laajasti keskustelua siitä, että haluttiin sähköverkoja vahvistaa, ja nyt sitten — ymmärrettävistä syistä — sen jälkeen myös keskustelua siitä, että nämä ovat nostaneet myös sähköön jakeluhintoja. Mutta pidän kuitenkin, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja esille toi, perusteltuna sitä, että tällaisessa vaiheessa samalla vahvistetaan myös meidän verkkoyhteyksiä. Kuidun vetäminen maan sisään on järkevää siinä vaiheessa, kun maa on avattu ja toimia tehdään.

Nyt aivan tuoreet tutkimukset, selvitykset ihmisten toiveista ja käyttäytymisestä myös tukevat sitä, että etätyötä halutaan tehdä entistä enempi. Hetken aikaa ehkä on ollut sellaista pohdintaa, että etätyö olisi jollain tavalla mennyt buumi, mutta toisin on. Ihmiset toivovat, että he pääsevät tekemään työtä maaseudulta, maaseudun rauhasta, mutta myös kasvavassa määrin vapaa-ajan asunnoilta, kesäasunnoilta, ja silloin vakaat yhteydet ovat tärkeitä. Itse toivon, että myös toisenlaisia ratkaisuja etsitään kuin näitä maahan tulevia kuituratkaisuja, sillä ne eivät kuitenkaan tule yksittäisiä taloja kattamaan, ja me tarvitsemme erilaisia vakaita langattomia järjestelmiä, uutta teknologiaa, sen eteen, että myös mökkiasuminen, mihin kuitu ei yllä, on jatkossa vakaiden yhteyksien päässä.

17.07 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinosenle täytyy heti todeta, että tietysti meillä monenlaisia erilaisia verkkorakenteita on. Sen on tietysti huomannut tuolta maaseudulta tulevana, että nämä langattomat yhteydet, varsinkin kun maastonmuodot vaihtelevat, ovat osasta paikkaa erittäinkin heikot. Mitä enemmän pystytään kuidun avulla tuomaan niitä verkkoyhteyksiä edes lähemmäksi tukiasemia kohti tai vetämään se kuitu sinne talon nurkkaan asti, sitä paremmat yhteydet tietysti pystytään saamaan. Kustannustekijähän tämä on.

Herra puhemies! Minulla on ollut mahdollisuus olla mukana tämmöisessä Etelä-Pohjanmaan liitolla olevassa laajakaistaverkkohankkeessa ja myöskin muutamissa seminaareissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2016 vp

ympäri Eurooppaa. Siellä olemme nimenomaan vieneet tätä viestiä, kuinka kuituverkkoja osuuskuntapohjalta kannattaa rakentaa ja sitä kautta mahdollistaa ne paremmat tietoliikenneyhteydet sitten kansalaisille, yrityksille erityisesti ja myös näiden edustaja Heinosen mainitsemien etätyöyhteyksien vuoksi, että ihmiset pystyvät sieltä kotoa tai vapaa-ajan asunnoltaan mahdollisimman pitkälle näitä töitä tekemään.

On hyvä, että lainsäädäntöä tässä edistetään ja näitä kustannuksia katsotaan, että me saamme mahdollisimman tasapuoliset tietoliikenneyhteydet kaikille meidän kansalaisillemme.

17.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Olen ehdottomasti edustaja Savolan kanssa samaa mieltä itsekin maaseudulta tulevana, kunnasta, missä on runsaslukuisesti vapaa-ajan asuntoja, missä on harvaan mökkejä. Silloin, niin kuin edustaja Savola toi esille, se on kustannuskysymys, valokuitua ei pystytäkään tämentyypisiin yhteyksiin tekemään. Itse sain omassa kotikunnassani tutustua esimerkkinä tällaiseen Ukkoverkot-järjestelmään, mikä luo sitten juuri tämentyypisiin rakenteisiin toimivampia vaihtoehtoja ja vakaita verkkoja, joissa nopeudet eivät vaihtelee. Niitä malleja ja esimerkkejä varmasti löytyy, ja tällä sektorilla tekniikka kehittyy erittäin kovaa vauhtia. Itse toivon toki niin, että ei tehtäisi missään sellaisia ratkaisuja, että hetken kuluttua todetaan, että tämä tekniikka on vanhentunut ja maksut nousevat niin korkeiksi, että kukaan ei enää sitä käytä. Silloin investoinnit ovat turhia. Siinä mielessä tämä valokuidun vetäminen on perusteltua ja järkevää, se tekniikka ei vanhene.

17.10 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Nämä laajakaistaverkothan ovat verrattavissa siihen, kun on vedetty puhelinverkkoja aikoinaan koko maahan, ja nämä ovat välttämättömiä siinä, että ympäri Suomen voidaan asua ja elää ja yrittää jatkossakin. Ihan pienyrityksistä lähtien isoihin yrityksiin asti nämä yhteydet ovat elintärkeitä, saatikka sitten, kun ajatellaan tulevia sote-palveluita ja kaikkia muitakin palveluita, joissa odotetaan sitä omaa vastuuta ja sitä, että ne palvelut ovat jatkossa kotiin saatavissa. Sinänsä asia on hyvä, mutta tämä meidän infra ei vastaa tällä hetkellä sitä.

Laajakaista kaikille -hankehan oli sinänsä tavoitteiltaan hyvä, mutta rahahan oli täysin riittämätön, samoin tämä velvoite ja tavoite siitä, että se ei kata täyttä 100:aa prosenttia Suomesta vaan vain tietyn osuuden. Nythän tämä tavoite on käytännössä saatu jo täyteen, mutta totuushan on se, että meillä on paljon kuntia, joissa eivät edes taajama-alueella toimi käytännössä verkot nyt riittävästi. Oikeastaan, kun jatkossa mietitään Suomessa sitä, että saadaan tämä nopea tietoverkko käsille, nämä mobiilit ja langattomat yhteydet ovat todella hyviä, mutta jos niillä on useampi käyttäjä, niin sitä kaistaahan ei riitä kaikille ja sen takia myös nämä kiinteät valokuituyhteydet ovat tärkeitä. Operaattoreita ei ole saatu rakentamaan näitä yhteyksiä, koska heille on tullut siitä sitten omavastuuta liikaa, ei riitä raha sitten yhtiöissä pyörittämään näitä, kun esimerkiksi valtiolta ei ole saatu riittävän nopeasti jälkikäteen takaisin näitä valtionosuuksia tämän kaistan rakentamiseen, kuten on ollut tarkeus.

Mielestäni pitäisi pohtia sitä, pitäisikö valtiolla olla velvollisuus paimentaa nämä operaattorit hoitamaan asiaa, vaikka lainsäädäntöteitse, ja pitäisikö tämä yleispalveluvelvoite laajentaa riittävään kaistanopeuteen ja kattamaan aidosti koko maa. Tämä voisi olla yksi ratkaisu. (Puhemies koputtaa) Yksi mahdollisuus voisi olla myös erillinen verkkoyhtiö,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2016 vp

niin kuin esimerkiksi sähköjakelussa, (Puhemies koputtaa) että päästäisiin eriarvoisista siirtomaksuista eroon.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, pyydän nyt edustajaa siirtymään puhujapöytäntöön, mikäli hän aikoo jatkaa. Ellei, sitten edustaja Savola.

17.12 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Näillä valtakunnallisilla operaattoreilla, mitä meillä on, ei selvästikään sitä mielenkiintoa ole riittävästi tätä sataprosenttista laajakaistayhteyttä, mihinkä tämä hankekin viittasi, tuoda. Viime kaudella, kun tätä hankkeen etenemistä myöskin seurasin, kyllähän se tulkinta siitä, mikä on perille menevä laajakaistayhteys, vaihteli, kun keskusteli näitten operaattoreitten ja toimijoitten kanssa. Kyllähän se siihen lähelle tulee mutta ei välttämättä kuitenkaan sinne kuluttajalle asti, vaan niitä omia kustannuksia voi tulla kohtuuttomankin paljon.

Kun edustaja Jalonen, liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, on paikalla, niin kysyisinkin Jaloselta, mihin toimiin valiokunta nyt ryhtyy siinä, että nämä laajakaistayhteydet aivan oikeasti tuonne maaseudulle saadaan. Ovatko osuuskunnat tuolla seutukunnilla — kuntien ja ihmisten osittain omistamat osuuskunnat — se keino? Vai uskotteko te siihen, että nämä meidän kaupalliset yhtiöt todellakin nämä palvelut tuonne perimmäiseenkin kolkkaan saavat?

17.13 Ari Jalonen ps: Arvoisa puhemies! Tämä on yksi toimenpide tässä isossa paketissa. Ja ylipäättänsä, jos ja kun me haluamme digitalisoida yhteiskuntaamme, se vaatii kehitystä meidän verkoiltamme niin kuidun osalta kuin langattomasti. Jos me haluamme olla edelläkävijöitä esimerkiksi robottiautojen kehityksessä ja jopa tuotannossa jossain vaiheessa, niin se vaatii langatonta tekniikkaa, mutta se langaton tekniikka hyvässä riittävydessään ja kattavuudessaan vaatii rinnalleen myös kuituverkkoa, joten tämä menee vähän niin kuin käsi kädessä. Mutta minä uskon kyllä siihen, että operaattorit itse haluavat myös pitää Suomen maailman ykkösenä ja kehittää tätä edelleen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 116/2015 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 23/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.